



ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

Київський Політехнік

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

14 грудня 2006 року

№39 (2774)



М.З.Згуровський
та М.А.Кулінич

Зустріч з Послом

7 грудня відбулася зустріч ректора університету М.З.Згуровського з новопризначеним Надзвичайним і Повноважним Послом України в Японії М.А.Куліничем, який у січні 2007 року виїздить до Токіо.

У зустрічі взяли участь представник Посольства Японії в Україні та міністро, радник директора Українсько-Японського центру від Японської агенції міжнародного співробітництва (JICA) пані Томое Тамія, проректор С.І.Сидоренко, директор УЯЦ НТУУ "КПІ" Б.А.Циганок. До початку зустрічі М.Кулінич відвідав Українсько-Японський центр НТУУ "КПІ" та ознайомився з ходом реалізації проекту "Українсько-японський центр".

М.З.Згуровський привітав М.А.Кулічу з призначенням його на цю

важливу посаду та побажав успіхів у розвитку співпраці двох країн. Ректор відмітив важливу роль КПІ в цій співпраці та ознайомив гостя зі становим співробітництва між НТУУ "КПІ" та японськими партнерами. Предметом уваги були питання розгортання подальшої співпраці між НТУУ "КПІ" та Японією, можливості якої, на думку учасників зустрічі, суттєво розширяться після завершення будівництва добудови до корпусу №35 університету, в якому планується розміщення Українсько-Японського центру НТУУ "КПІ".

Під час обговорення напрямків співробітництва Посол М.А.Кулінич пообіцяв сприяти розвитку співпраці НТУУ "КПІ" з японськими партнерами.

Інф. "КПІ"

"Гридинські лекції" на ІФФ

7 квітня 2006 р. на ІФФ (у 9 корпусі) відбулось урочисте відкриття скulptурного портрета видатного вченого, ректора КПІ у 1952-55 рр., засновника кафедри фізики металів академіка В.Н.Гридинова. У виступах, що лунали в той день, прозвучала пропозиція започаткувати у навчальному процесі цикл лекцій "Наукова спадщина академіка Гридинова і проблеми фізики металів" - "Гридинські лекції".

Першу лекцію цього циклу для груп металофізиків 7 грудня прочитав учень В.Н.Гридинова заступник директора Інституту металофізики НАН України академік НАН України О.М.Івасишин.

Такі лекції планується проводити на різних курсах за різними науковими напрямками, основи яких закладав В.Н.Гридинов. Провідні викладачі і професори кафедр фізики металів у рамках своїх курсів будуть запропонувати 1-2 рази на семестр видатних учених з НАН України для продовження циклу "Гридинські лекції". Ці лекції, безумовно, будуть цікавими не тільки для студентів, але й викладачів та науковців.

Інф. "КПІ"



Лекцію читає академік О.М.Івасишин

На засіданнях Вченої та адміністративної рад

На початку засідання Вченої ради, яке відбулося 4 грудня, його ведучий, ректор університету академік НАН України М.З.Згуровський тепло привітав членів Вченої ради, які відзначили ювілейні дні народження – зав. кафедри обчислювальної техніки чл.-кор. НАН України К.Г.Самофалова, першого заступника начальника Військового інституту телекомунікації і інформатизації полковника Д.Т.Примака, заступника начальника департаменту економіки і фінансів О.І.Болієву, завідувача кафедри спортивного вдосконалення доц. Ю.В.Новицького, виконуючого обов'язки завідувача кафедри організації видавничої справи, поліграфії та книгоиздатовицтва доц. Ю.О.Барніча.

Ректор університету професор М.З.Згуровський вручив дипломи – переможцям щорічного конкурсу магістерських дипломних робіт та оголосив подíлку за високий рівень підготовки магістрів. Також дипломами було відзначено переможців щорічного конкурсу на крачу академічну групу за результатами 2005/2006 навчального року.

Почесну грамоту МОН України було вручено Ю.О.Барнічу, диплом заслуженого винахідника НТУУ "КПІ" отримав А.К.Скуратовський.

За багаторічну плідну роботу на посаді декана ФЛ ректор університету висловив подія доц. Ю.І.Височинському, було прийнято рішення, що надалі цей факультет очолюватиме доц. Наталя Семенівна Сасюко.

Відповідно до порядку денного було заслушано та обговорено виступ професора з наукової роботи чл.-кор. НАН України М.Ю.Ільченка. Увагу при-

сутніх було привернуто до вирішення питань про:

– вдосконалення та внесення змін до Положення про присвоєння почесних звань "викладач-дослідник" та "молодий викладач-дослідник" в НТУУ "КПІ";

– переатестацію аспірантів і докторантів університету в галузі економічних наук;

– атестацію за 1-й рік підготовки і рекомендацию на другий рік докторантів 2005 р. заразування;

– разовий прийом у 2007 р. до аспірантури університету за спеціальністю "Теорія та методика навчання" (англійська мова).

З кожного із розглянутих питань було прийнято відповідне рішення.

При розгляді конкурсних справ ректором університету М.З.Згуровським теплі слова були висловлені на адресу завідувача кафедри електронних пристрій та пристрій проф. С.В.Денбовецького, який 29 років успішно очоловав кафедру. Новим завідувачем цієї кафедри було обрано д.т.н. Леоніда Дмитровича Писаренка.

За поданням голови експертно-правової комісії проф. Ю.Ф.Зіньковського було підтримано рекомендацію присвоїти почесне звання "Заслужений економіст України" начальнику департаменту економіки і фінансів, головному бухгалтеру НТУУ "КПІ" Л.Г.Субботіні.

Також було вирішено інші конкурсні справи, розглянуті поточні питання.

На початку засідання адміністративної ради, яке відбулося в останній день осені – 30 листопада, з інформацією про організацію роботи з іноземними студентами виступила декан

міжнародного факультету проф. Г.Г.Власюк. Вона, зокрема, повідомила, що нині в НТУУ "КПІ" навчаються 1437 іноземних студентів з 48 країн світу, половина з них в ММІ, на ФЕЛ та ФІОТ. Протягом минулого навчального року було відраховано 306 студентів за невиконання навчального плану та 115 – за власним бажанням. Для 600 осіб організовано викладання англійською мовою. Підсумкову обговорення, в якому взяли участь професори О.А.Павлов та С.І.Сидоренко, ректор М.З.Згуровський виклав комплекс заходів, спрямованих на підвищення вимог до рівня знань іноземних студентів, що дозволить перевійти до вищого стандарту підготовки іноземних фахівців і забезпечити високу якість диплома КПІ за кордоном.

Про виконання кошторису на розвиток матеріально-технічної бази університету в поточному році та планові показники на наступний повідомила начальник департаменту економіки і фінансів Л.Г.Субботіна.

Про придбання електронного мікроскопа та створення загальноуніверситетської лабораторії мікроскопії повідомив професор з науки М.Ю.Ільченко. Він також оголосив попередні результати щодо присудження номінації "викладач-дослідник".

Наприкінці засідання адміністративної ради відбулася урочиста церемонія вручення віце-прем'єр-міністру України Дмитрові Володимировичу Табачнику диплома, мантії, шапочки та медалі почесного доктора НТУУ "КПІ" згідно з рішенням Вченої ради від 1 листопада 2004 р.

Ю.Москаленко

Підсумки конкурсу на крачу академічну групу

Третій рік поспіль в нашому університеті проводиться конкурс на крачу академічну групу. Цього року в ньому взяли участь 47 академічних груп, які представляють 17 факультетів/інститутів.

Мета конкурсу – підвищення якості успішності студентів, а також активності студентства в науковій і суспільній діяльності. Конкурс проводиться у два етапи – факультетський/інститутський та університетський.

Критеріями відбору груп на факультетському рівні є середній бал успішності групи за результатами зимової та літньої екзаменаційних сесій попереднього навчального року, наукові публікації студентів та публікації в ЗМІ, участь студентів групи в науковому, громадському, спортивному і культурному житті університету та рівень їхньої активності у відповідних заходах.

Спеціальною комісією, створеною на факультет/інституті відповідно до Положення про щорічний конкурс на крачу академічну групу університету, визначаються групи, які зайняли перші три місця. Ці групи можуть бути заохочені факультетом/інститутом.

На другому етапі конкурсу, що проводиться адміністрацією університету, студентською радою та профкомом студентів НТУУ "КПІ", здійснюється уточнення та обробка даних про академічні групи-переможниці на факультетах/інститутах. Спеціальна комісія (жюрі) підводить підсумки конкурсу, враховуючи ті самі критерії, що запроваджені й для первого рівня конкурсу.

За підсумками конкурсу визначаються групи-переможниці, які нагороджуються дипломами відповідно 1, 2 та 3-го ступенів і грошовими преміями за рахунок коштів централізованого фонду соціальної допомоги студентам, аспірантам та докторантам університету, а група, що посіла перше місце, додатково – екскурсією по історичних і культурних місцях України.

За підсумками конкурсу на крачу академічну групу за 2005/2006 навчальний рік групою-переможницею стала академічна група УК-21м (ФММ) (староста – Марія Зaborовець, куратор – доц. О.В.Стець).

Друге місце присуджено академічній групі ТЯ-31 (ТЕФ) (староста – Михаїло Смітанюк, куратор – доц. А.Ф.Васильєв); третє місце поділили академічні групи ХН-22 (ХТФ) (староста – Тетяна Бойко, куратор – доц. Н.М.Толстополова) і ОЗ-42 (ІЕЕ) (староста – Владислав Щученко, куратор – доц. С.П.Пушкін).

Такі факультети/інститути, як ФАКС, ФП, РТФ, ФЛ, ФТІ, ВІТІ, ПІСА, ФІОТ не взяли участі в цьогорічному конкурсі на крачу академічну групу.

Вітаючи переможців, сподіваємося, що конкурс на крачу академічну групу університету 2006/2007 навчального року буде більш масовим.

Інформація департаменту навчально-виховної роботи

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Зустріч з Послом

2 Підсумки конкурсу

На засіданнях...

3 Стан та перспективи викладання іноземних мов у НТУУ "КПІ"

4 Традиції відроджуються в КПІ

5 Картина з історією

6 Зираємо кошти на гамма-ніж

7 Відеоанонс

Лінгвісти КПІ – обличчя інформаційної України

Для вихованців ФЛ участь в організації та проведенні міжнародних заходів, що проходять в Україні, не є незвичним чи надскладним завданням. Днями на ім'я ректо-ра НТУУ "КПІ" М.З. Загуровського надійшов лист із подякою за участь студентів-лінгвістів у підготовці Міжнародного медіафоруму.

15-16 листопада у Києві відбувся Міжнародний медіафорум "Україна на інформаційній карті світу" за участю більш як півтисячі журналістів і медіаекспертів із 25 країн світу та регіонів нашої держави. Йшлося про шляхи забезпечення присутності України у світовому інформаційному просторі, про формування європейського іміджу нашої держави.

Здається, такий захід може лише опосередковано стосуватися НТУУ "КПІ", але наші студенти без передбільшення стали обличчям цього заходу. До їхніх обов'язків входило надання безпосередньої допомоги при зустрічі іноземних учасників форуму, їх реєстрація та супроводу, забезпечення порозуміння організаторів та гостей. Політехніки виявили неабияку професійність на всіх "постах": авіопорт, вокзал, реєстрація, інформаційна довідка, прес-центр, офіси орга-

нізаторів, конференц-зали та територія виставкового центру. Для генеральних розпорядників форума це була можливість познайомитися з молодими енергійними людьми, ініціативними та вправними; для студентів – перш за все мовна практика і, звичайно, можливість показати своїй організаторські здібності, навички спілкування на високому рівні, здатність швидко приймати правильні рішення в напруженні робочої атмосфери.

Для ТОВ "ЕКСПО-2000 Україна" робота зі студентами найпрестижніших навчальних закладів вже стала доброю традицією. Важко забути, як тримати пальці другої курсників під час співбесіди у березні 2005 року, коли проводився відбір студентів для роботи на Сьомій Європейській конфе-

ренції з питань політики у сфері засобів масової інформації. Тоді з 115 претендентів близько 20 щасливчиків мали змогу долучитися до проведення конференції. Організатори залишилися задоволеними їх роботою. Минуло півтора року, і, спираючись на попередній вдалий досвід співпраці, "ЕКСПО-2000" запросило на



Студентки ФЛ на Міжнародному медіафорумі

Стан та перспективи викладання іноземних мов у НТУУ "КПІ"

Іноземна мова (ІМ) – один з основних механізмів реалізації інтеграційних процесів, мобільністі студентів, науковців та фахівців, особливо враховуючи Болонські домовленості. Та багато років навчання ІМ у КПІ носило факультативний характер і не мало комунікативного спрямування (іноземні вивчали лише до 3-го курсу, загальний стан навчання залишився незадовільним, про це свідчать і відгуки студентів, і зауваження роботодавців).

Кілька років тому в НТУУ "КПІ" було проголошено, що іноземна мова набуває пріоритетного значення для студентів технічних спеціальностей з огляду на реформування вищої освіти відповідно до Болонської декларації. Тож із 2004 року в університеті запроваджено навчальні програми відповідно до концепції триступеневої безперервної системи вивчення іноземних мов: 1 ступінь – 1, 2 курси – загальнотехнічна іноземна мова; 2 ступінь – 3, 4 курси – іноземна мова професійного спрямування, 3 ступінь – 5, 6 курси – іноземна мова для магістрів.

Розглянемо **основні заходи**, спрямовані на підвищення якості навчання ІМ.

Показник "якість навчання" складається, умовно кажучи, з якості кафедр ФЛ, студента, фахультету, університету та зовнішніх чинників.

Щоб покращити якість кафедр ФЛ, ми сфокусували усилля на заходах, які підвищують якість навчального процесу. Інтегральними складовими цих заходів є: якість комплексу навчально-методичних матеріалів (НММ); якість кадрового складу НПП; якість менеджменту навчального процесу.

Якість комплексу НММ

За останні 4 роки розроблено абсолютно новий комплекс НММ для студентів 1-4 курсів. Він має чітке професійне спрямування, базується на всіх можливих засобах навчання для аудиторної та індивідуальної самостійної роботи. При його створенні ми керувалися відповідними нормативними документами, співпрацювали з випусковими кафедрами. Більшість НММ затверджене випусковими кафедрами або в цілому факультетом.

Оскільки у нас немає фінансування і викладачі самостійно друкують НММ, то розповсюдження на даний момент залишається практика, коли викладач приходить до студентів із контрольним примірником НММ, а студенти мусять скопіювати його. Така ситуація не може підвищити якість навчання.

У навчальному процесі також використовуємо технічні засоби навчання (ТЗН) – аудіо- та відеоматеріали. Але не всіх факультетах є можливість застосовувати ТЗН, оскільки немає струму в аудиторіях, магнітофонів, і тим більше телевізорів.

А ще ми пропонуємо інноваційні засоби навчання, такі як електронні блібліотеки. Розроблено сайти кафедр ФЛ, де викладено НММ у електронній формі як для аудиторної, так і для самостійної роботи; розроблено стратегію запровадження інформаційних технологій при вивченні іноземних мов, розроблено навчальні матеріали на основі мультимедійних технологій. Але потребує прискореного вирішення питання щодо мультимедійного обладнання відповідних аудиторій.

Якість кадрового складу НПП суттєво впливає на якість навчання.

Кадрова політика ФЛ спрямована на заличення талановитої молоді до навчального процесу, на підвищення кваліфікації у провідних вузах України, у Британській раді та американських організаціях з мовою освіти. Викладачі ІМ беруть участь у конференціях та семінарах, відслідковують та впроваджують нові методики навчання, співпрацюють з іншими вузами щодо нагальних проблем мовної підготовки.

Якість менеджменту навчального процесу

Основними напрямами менеджменту навчання ІМ ми вважаємо запровадження Європейського мовного портфеля (ЄМП) для інженерів та наскрізний моніторинг якості навчання ІМ.

Запропонована структура мовного портфеля базується на нормативних документах і застосовується як інструмент оцінки та самооцінки досить гнучкою у процесі вивчення ІМ, інструмент демонстрації результату навчання, засіб

зворотного зв'язку в навчальному процесі, засіб реалізації освітніх цілей в оволодінні іноземною мовою, мотивації та автономного вивчення іноземної мови.

Забезпечуючи принцип безперервного навчання ІМ в НТУУ "КПІ", така структура дозволяє охопити і спланувати весь комплекс аудиторної, самостійної та індивідуальної діяльності студента, забезпечує студентів засобами визначення рівня володіння ІМ на кожен ступінь навчання, інструкціями, рекомендаціями і пам'ятками для набуття іншомовних мовленнєвих навичок і умінь, сприяє навчанню впродовж усього життя, плануванню процесу, керованого викладачем, та власного навчання і самоконтролю, дає можливість викладачеві виступити в ролі координатора, а не тільки ініціатора навчального процесу, індивідуалізує навчання, дозволяє тісніше співпрацювати з кожним студентом, підвищуючи мотивацію студентів у вивченні ІМ, заохочуючи їх до творчості, відповідальності, ініціативності, самостійності.

Моніторинг якості навчання ІМ в НТУУ "КПІ" проводиться за методиками Науково-дослідницького центру прикладної соціології "Соціоплюс" на рівнях:

ректорату – для вивчення думки студентів старших курсів щодо рівня їх освітньої підготовки та відповідності отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня вимогам ринку праці (стосовно вивчення ІМ);

ФЛ – з метою отримання відкритої інформації про стан мовної підготовки на певних факультетах;

наскрізний моніторинг з ініціативи кафедр іноземних мов для дослідження глибинних чинників, що впливають на якість навчання ІМ.

За допомогою методик ЄМП та результатів наскрізного моніторингу визначено характеристики решти складових якості навчання ІМ. Наводимо чинники, що негативно впливають на якість вивчення ІМ.

Якість" студента

1. Рівень студентів-першокурсників не відповідає задекларованому як вихідний рівень випускників середньої загальноосвітньої школи.

2. Кількість годин на вивчення ІМ недостатня.

3. Сумісно ІМ вивчають менше 30% студентів.

4. Лише 7% студентів планували б захищати дипломну роботу іноземною мовою, якби у них був вибір.

5. Лише 13% студентів брали участь у конференціях/семінарах іноземною мовою.

6. Лише 14% студентів мають досвід роботи за спеціальністю з використанням набутих у університеті знань з іноземної мови, у той час як 30% студентів мають досвід роботи не за спеціальністю.

7. Лише 45% студентів відповідають, що отримують у університеті рівень володіння ІМ, достатній для майбутньої професійної діяльності.

8. Лише 41% студентів вважають, що рівень володіння ІМ відповідає необхідним вимогам для навчання за кордоном.

9. Лише 33% студентів відповіли, що знання з ІМ потрібні їм для подальшої роботи за спеціальністю.

10. Лише 16% студентів вважають, що контроль знань не впливає на успішність.

11. Лише 33% студентів зажаді виконують домашні завдання.

12. Лише 14% студентів відповіли, що в навчанні використовуються новітні методи навчання (ТЗН, інтерактивні форми заняття).

Якість" факультету

Бажаного результату з мовою підготовки студентів можна досягти у співпраці кафедр ФЛ та випускових кафедр і фахультетів. Першочерговими завданнями для факультетів є покращення станову навчання ІМ на даний час вважаємо введення форм контролю (атестації, залики, і бажано екзамен на 4-му курсі), створення умов для навчального процесу (спеціалізовані аудиторії, ТЗН, сприяння у забезпеченні НММ), співпраця щодо змісту НММ.

Т. П. Павлова,
зав. кафедри англ. мови
технічного спрямування №2

роботу 25 студентів КПІ, яким було достатньо просто подати резюме. Керівництво радо зустріло серед них знайомі обличчя хлопців та дівчат, які вже мали організаторський досвід і могли поділитися ним зі своїми новоприбулими колегами. ФЛ університету "КПІ" і цього разу добре себе зарекомендував, його вихованці гідно впоралися з поставленими завданнями.

Крім корисного досвіду роботи на Міжнародному медіафорумі, спілкування з його учасниками та засновниками, можливості проявити себе як перекладач та менеджер, студенти отримали близькі рекомендації, які стануть у пригоді при подальшому працевлаштуванні. А на адресу КПІ надійшов лист-подяка, в якому відзначається відповідальність та професійність молодих перекладачів.

На думку автора, для старшокурсників одним із основних факторів високоякісної підготовки є саме практичний бік застосування здобутих знань, досвід роботи як один із найвагоміших критеріїв відбору молодих фахівців, що торують свій професійний шлях. Дякуємо за надану можливість ще під час навчання попрацювати за спеціальністю. Це чудова нагода впевнитися в тому, що той, хто хоче навчатися – знатиме, а той, хто хоче працювати – знайде можливість для реалізації своїх знань.

Анна Козко, ФЛ, гр. LA-32

теріально заохочують кращих студентів. Ми готові проводити на базі НТУУ "КПІ" всеукраїнські студентські наукові конференції іноземними мовами та зробити нашу широчину олімпіаду з ІМ міжуніверситетською.

4 аспект. Наскрізна підготовка.

Логічною віддається схема, коли повний цикл навчання здійснюється в межах однієї кафедри. Тоді можна, по-перше, створити загальну наскрізну програму навчання, по-друге, відслідковувати прогрес кожного студента від курсу до курсу, зокрема за допомогою мовного портфеля студента.

5 аспект. Кількість годин.

Обмежена сітка годин: 2 години на тиждень для групи в середньому з 15 осіб означає 6 хвилин на тиждень для 1 студента. За 6 хвилин на тиждень студенти мають навчитися вільно спілкуватися ІМ за умову дуже низького вхідного рівня. Тому потрібно як мінімум 6 годин на тиждень на I курсі і 4 години на решту курсів + спеціальним чином сплановані і організовані самостійна робота, тобто кількісна і методична інтенсифікація.

25 грудня 2006 р. виповнюється 100 років з дня трагічної смерті колишнього директора Київського політехнічного інституту (1902-1904 рр.) та первого декана й організатора хімічного відділення (факультету), видатного вченого-хіміка Михайла Івановича Коновалова.

Народився М.І.Коновалов 13 листопада 1858 р. в селі Будихіно Ярославської губернії в заможній селянській родині. Після закінчення Ярославської гімназії з золотою медаллю він вступив до Московського університету на природниче відділення, яке закінчив у 1884 р.

Ще в студентські роки Михайло Іванович захопився хімічними науками, і після закінчення університету був запрощений на кафедру органічної хімії, якою керував всеєвітньо відомий учений професор В.В.Марковников. Михайло Іванович напружене займається педагогічною та науковою діяльністю. Успішно досліджує Кавказьку нафту, а також нітрування органічних сполук. Відкрита ним реакція дії азотної кислоти на вуглеводні насиченого ряду ввійшла у світову науку під назвою "реакція Коновалова". У 1889 р. захищає магістерську, а в 1893 р. докторську дисертацію. У 1896 р. М.І.Коновалов запрошує на посаду професора, завідуючого кафедрою неорганічної хімії Московського сільськогосподарського інституту, де він працює до 1899 р.

Директор КПІ професор В.Л.Кирпичов запрошує М.І.Коновалова на роботу в новостворений Київський політехнічний інститут. Після річних вагань М.І.Коновалов погоджується зайняти посаду декана хімічного відділення (факультету) та завідувача кафедри неорганічної хімії і приступає до роботи в КПІ з 1 липня 1899 р. На проводі відомого вченого до Києва зібралися майже всі московські хіміки і на спогад сфотографувались.

У Київ М.І.Коновалов приїхав наприкінці першого навчального року, який інститут провів в орендованому приміщенні. Лише восени 1899 р. було побудовано перший житловий будинок та хімічний корпус (тепер корпус №4), в якому свій другий навчальний рік розпочали два перших курси всього інституту. Тому, прибувшись до Києва, Михайло Іванович відразу зачучився до організації переїзду інституту в хімкорпус та облаштуванню його для проведення занять студентів.

Слід відзначити, що хімічний корпус КПІ був одним із перших, разом із хімкорпусом Петербурзького університету (споруджено в 1894 р.), які були побудовані у вищих навчальних закладах країни.



чал). Проф. В.П.Єрмаков перший навчальний рік працював викладачем з погодинною оплатою праці й перейшов у штат КПІ лише з другого навчального року, очоливши кафедру вищої математики.

Проф. М.І.Коновалова, декана та завідувача кафедри, відразу зачучують до будівельної комісії та обирають членом правління інституту. Він наполегливо займається організацією хімічного відділення: розробкою навчальних планів та програм різних спеціальностей, зачученням викладачів, створенням нових кафедр та їх облаштуванням. З приїздом М.І.Коновалова на хімічному відділенні було тільки дві кафедри: неорганічної хімії – проф. М.І.Коновалов та ор-

ганичної хімії – проф. С.М.Реформатський. Потрібно було організовувати ще 6 кафедр: одну загальнотехнічну та 5 технологічних.

Разом з М.І.Коноваловим з Москви до КПІ на посаду лаборантів (асистентів) прибули його співробітники В.П.Іжевський, О.В.Альохін та Н.З.Васильєв (невдовзі помер). В.П.Іжевського, за пропозицією М.І.Коновалова, відрядили за кордон для ознайомлення з металургійним виробництвом для підготовки до професорського звання відповідної кафедри.

На початку другого навчального року в КПІ відбулася важлива подія: офіційна організація його відділення. На той час у штаті інституту налічувалось вже 11 професорів і відповідно організовано таку ж кількість кафедр. Ново-прибули штатні професори на 1 вересня 1899 р.: М.І.Коновалов, В.П.Єрмаков та професори сільськогосподарського відділення П.Р.Сльозкін і О.Ф.Фортунатов.

Згідно з розпорядженням міністра фінансів, якому підпорядковався КПІ, відділення могло вважатися організованим лише тоді, коли число професорів, які ведуть заняття на даному відділенні, разом з деканом, буде не менше п'яти. Тому вже 4 жовтня 1899 р. В.Л.Кирпичов доповідає в Міністерство фінансів про наявність 11 штатних професорів і організацію відділення, за винятком інженерного, де немає декана і воно приєднало до механічного відділення.

Збереглося листування М.І.Коновалова з багатими хіміками, яких він запрошує на роботу до КПІ. Так, на його запрошення лаборантом (асистентом) на хімічне відділення у вересні 1899 р. підійшов його учень В.О.Плотніков, згодом видатний учений у галузі електрохімії неводних розчинів. Запрошеній був також І.Д.Жуков, а за рекомендацією Д.І.Менделєєва – К.Г.Дементьев, які для підготовки до професорської діяльності були

був сформований в основному педагогічний колектив, організовано 22 кафедри, 30 лабораторій і кабінетів, механічні майстерні.

На початку 1902 р. відбулися бурхливі студентські заворушення. Влада закрила інститут до осені, студентів першого курсу звільнили, а старшокурсників залишили на повторний курс навчання. У зв'язку зі студентськими заворушеннями, під тиском Міністерства внутрішніх справ, був звільнений з роботи директор КПІ проф. В.Л.Кирпичов. Офіційно, як велося в ті часи, він подав заяву про відставку у зв'язку зі становим зводом. З припиненням заняття і закриттям інституту запланований на травень 1902 р. випуск студентів не відбувся.

Влітку цього ж року, після роботи в Києві, міністр С.Ю.Вітте на зустрічі з професорами КПІ заявив: якщо студентські заворушення і далі не припиняться, то інститут закриють на невизначений час, а потім перевертять у закритий навчальний заклад на зразок військових училищ. Такі перевертення взагалі привели до повного знищення самої ідеї політехнічної освіти.

С.Ю.Вітте запропонував посаду директора КПІ М.О.Меншуткіні – відомому вченому, професору Петербурзького університету. Проте, він відмовився від цієї пропозиції. У вересні 1902 р. проф. М.І.Коновалова було призначено директором КПІ. М.І.Коновалов зумів владнати ряд ускладнень, утримати тривалий спокій в інституті та організував у січні 1903 р. перший випуск інженерів та агрономів.

Новий директор КПІ проф. М.І.Коновалов свято пожалував своїх вчителів свого великого попередника. Незважаючи на те, що В.Л.Кирпичова звільнини з роботи під тиском "вісочайшого" начальства, відразу ж після заняття з посади директора КПІ, з ініціативи М.І.Коновалова Вчена ради інституту обирає проф. В.Л.Кирпичова своїм почесним членом, а від колективу КПІ йому подарували відмінно виконаний альбом з фотографіями прямішень, лабораторій та кабінетів створеного ним Київського політехнічного інституту. До кінця свого життя проф. В.Л.Кирпичов підтримував тісні зв'язки зі своїм дітищем – КПІ.

В альбомах першого випуску студентів КПІ 1903 р. на центральному по-чесному місці знаходиться фотографія В.Л.Кирпичова і лише поряд – нового директора М.І.Коновалова.

Для професійної оцінки рівня підготовки випускників КПІ міністр С.Ю.Вітте призначив головою екзаменаційної комісії інституту всесвітньо відомого вченого Д.І.Менделєєва. У КПІ передбачалось щорічно по два випуски: в січні та травні. У січні 1903 р. захистився 61 студент, в травні ще 29, тобто всього в 1903 р. – 90.

Д.І.Менделєєв брав участь у роботі екзаменаційної комісії на всіх відділеннях інституту з 14 по 25 січня 1903 р.

Він відзначив високий рівень підготовки випускників КПІ та дав високу оцінку діяльності педагогічного колективу.

Після успішного завершення першого випуску КПІ, високі оцінки його діяльності Д.І.Менделєєвим, з ініціативою та підтримкою міністра С.Ю.Вітте, інститут був значно розширеній. Була відкрита загальна кількість студентів – до 2400. За кількістю студентів КПІ став одним із найбільших технічних навчальних закладів в країні.

У 1903 р. Міністерство фінансів запропонувало інституту скласти план подальшого його розвитку. Передбачалось розширення навчальних та допоміжних приміщень, будівництво житлових будинків, для чого на наступні 3 роки збиралися виділити до 3 млн крб. За участю директора М.І.Коновалова, деканів та завідувачів кафедр у стислий термін план було розроблено. На жаль, у зв'язку з Російсько-японською війною 1904-1905 рр., цей план значною мірою не був реалізований.

Збільшення кількості студентів потребувало від директора М.І.Коновалова негайних заходів щодо розширення навчальних приміщень та зачучення нових викладачів. Крім запрошення іногородніх викладачів, М.І.Коновалов зачучав до педагогічної та наукової діяльності кращих випускників КПІ.

Так, уже з першого випуску були залишені випускники-хіміки Г.А.Башкіров, А.В.Думанський (згодом провідний учений з колоїдної хімії, академік АН УРСР), О.В.Міхерев; інженери-механіки А.В.Круковський (недовзі професор КПІ), І.Л.Войнович-Саноженський та Ю.В.Ланге (інженерне відділення). Деяло пізніше були залишені хіміки Ф.П.Голев, В.І.Мінаєв та учні М.І.Коновалова С.Л.Войнович-Саноженський, М.І.Маневський та ін.

Велику увагу М.І.Коновалов придав зміцненню інженерного відділення, де перших 4 роки не було декана і воно було приєднане до механічного



Проводи проф. М.І. Коновалова до Києва московськими професорами та викладачами-хіміками

відділення. На початку 1904 р. під керівництвом М.І.Коновалова була створена комісія, яка детально розглянула стан справ на інженерному відділенні. Був призначений деканом проф. Д.П.Рузький, зміцнений професорсько-викладацький склад. М.І.Коновалов запропонував ряд нових викладачів, серед них відомого фахівця з мостобудування проф. С.О.Патона. Деяло пізніше, за пропозицією С.О.Патона, були запрошенні професори Г.Д.Дубелір та В.Ф.Іванов і відкриті відповідні кафедри. У 1906 р. діякий час М.І.Коновалов був деканом інженерного відділення.

У 1904 р. М.І.Коновалов провів наступні два випуски інженерів та агрономів, які показали також високий рівень підготовки. Було випущено 140 спеціалістів.

Значну увагу приділяв М.І.Коновалов побутовим та матеріальним умовам студентів. З його ініціативи в 1902 р. була побудована студентська ідалія. Навесні 1903 р. за його підтримки та особистою участю було створено "Товариство допомоги потребуючим студентам КПІ", яке надавало допомогу студентам для сплати за навчання, житло, забезпечення одягом та ін.

З 1 квітня 1903 р. та в 1904 р. студентські заворушення в КПІ проводилися вже в усіх відділеннях. Міністерство вимагало від М.І.Коновалова вивільнити та катати винних. Директор М.І.Коновалов, з нападом на студента, завідівши захисав студента.

У липні 1904 р. проф. М.І.Коновалов залішив посаду директора КПІ.

Незважаючи на напруженну адміністративну та громадську роботу, Михайло Іванович багато сил і енергії приділяв викладацькі та наукові роботи. Він читав лекції з неорганічної хімії, спеціальні

курси з органічної хімії, а також проводив заняття з металургією. Керував дипломними роботами. Успішно продовжував розпочаті раніше дослідження взаємодії азотної кислоти з різними групами органічних сполук, займався питанням органічного синтезу, теорією будови органічних сполук, ботанікою, цікавився хімічним виробництвом. За відношением до короткий період роботи в КПІ він опублікував понад 30 наукових праць.

Зберігалася надзвичайно цікава перевіска М.І.Коновалова з провідними вченими, зокрема, В.В.Марковниковим, О.М.Меншуткіним, О.М.Зайцевим та П.І.Вальденом – професорами Петербурзького, Варшавського та Ризького політехніків та університетів Москви, Петербурга, Харкова, Казані та ін.

Разом зі співробітниками і студентами М.І.Коновалов синтезував понад 400 хімічних сполук. Частина цієї колекції сьогодні зберігається в лабораторії органічної хімії. Наукова спадщина проф. М.І.Коновалова є значним внеском у світову хімічну науку, а її творець отримав всесвітнє визнання.

На хімічному відділенні під керівництвом М.І.Коновалова проводились так звані наукові читання, які пізніше його наступник проф. Л.В.Писаржевський реорганізував у хімічний гурток імені М.І.Коновалова. Широко займався М.І.Коновалов громадською діяльністю. У лютому 1900 р. за його участю в проміщенні КПІ була відкрита недільна школа для робітників Шульявських підприємств. Завідувала школою дружина Михайла Івановича – Любов Михайлівна Коновалова. Михайло Іванович був організатором і сільськогосподарських курсів, брав також активну участь у роботі ряду наукових товариств, читав



Будівельна комісія КПІ. М.І. Коновалов –



Традиції відроджуються в КПІ

Пригадати давній народний звичай проведення вечорниць зібралися студенти КПІ у п'ятницю 24 листопада в малому залі ЦКМ.

Свято розпочалось виступом народної академічної хорової капели НТУУ "КПІ". Надалі, впродовж вечора, естафету співів українських пісень передягали учасники дійства – студенти, що ворожили на сцені, жартували, демонстрували власне акторське мистецтво.

Проведення вечорниць збіглося за народним календарем з Днем долі, що припадає на 24 листопада. У народі кажуть, що це день дівочої долі, тому з давніх-давен дівчата ворожи-



ли, намагалися дізнатися, хто стане судженим.

Учасники народного дійства розповіли про традиційні вірування наших предків, про звичай святкувати день Андрія Первозваного і Наума. Дівчата з 10-го гуртожитку ворожили на балабушках, а хлопці кусали калиту, обмінюючись жартами з паном Калитинським.

Як і належить за традицією, усі виступали в народному одязі. Найпомітнішими персонажами були, звісно, куми. Вони частвували один одного, місли тісто на вареники. Подивували

глядачів козаки, що продемонстрували мистецтво бойового гопака, а найбільше захоплення викликала сучасна постановка української народної казки про ріпку. Глядачів залучали до ворожиння, розгадування загадок. Приємно було відзначити, що чимало людей у залі були у вишиванках.

Аби свято було і традиційним, і сучасним, співали не тільки народних пісень. Звучали найвідоміші хіти Руслани, Верки Сердючки, Софії Ротару, саундтреки до сучасної постановки "Вечорів на хуторі біля Ди-каник".

Почесний гость свята проректор з навчально-виховної роботи Г.Б. Варlamov закликав усіх присутніх перетворити це свято в тра-



дицю і щоп'ятниці збиратися тісним колом на народних посиденьках.

Свято було організовано студентами і для студентів. Ініціаторами



Ірина Іванова



Картина з історією

веселу вдачу запорожців, по-моєму, передає просто чудово. А підпис під картиною "В.Хільчевський, 1940 р." мене дуже зацікавив.

Наша газета неодноразово писала про професора ММІ В.В.Хільчевського, долі якого пов'язана з КПІ щість десятиліть, публікувала його спогади. Ми писали про нього як про вченого, викладача, учасника бойових дій, який брав участь у визволенні Києва.

А про те, що він ще й малював – ніколи не чули. Тому зустрівся з Володимиром Васильовичем і запитав, як з'явилася його картина. Ось що він розповів.

"У 1940 р. я був учнем 8-го класу середньої школи у м. Конотопі. Мені подобалося малювати, хоча ніде не вчився цьому. Малював копії картин – це простіше, ніж з натури. Ось що перемалював з невеликої поштової листівки. Звичайно, поліграфія в ті часи була не така, як зараз. Якби листівка була якіснішою,

для добровільних пожертв громадян та організацій.

Нейрохірурги звернулися до медичної громадськості та всіх жителів України: якщо кожен мешканець виділить на цю справу 1 гривню або кожен працюючий – 10 гривень, то зібраної суми буде достатньо для купівлі гамма-ножа, що дозволить врятувати життя тисячам хворих. За словами ініціатора акції заступника директора Інституту нейрохірургії д.м.н. проф. Віталія Івановича Цимбалюка, якщо вдастся зібрати кошти на цей сучасний апарат, то українців лікуватимуть безоплатно за раунок лікування іноземців. Акція назвали на честь першої українки, прооперованої на чеському гамма-ножі, – 12-річної Тетяни Тютюнник з м. Івано-Франківська. Символом акції є дівчинка, яка тримає іграшкового медведика, що підкреслює великий відсоток дітей, які потребують допомоги.

Студенти, викладачі та співробітники кафедри автоматизації керування апаратом, – єдина можливість успішно лікувати метастази головного мозку. В Україні такої допомоги потребують від 6 до 9 тис. пацієнтів, а серед них значний відсоток становлять діти. Вартість приладу – 5 млн євро (30 млн 365 тис. грн). Таких коштів набирають в країні ніяк не вдається, тому відкрито раунок

для добровільних пожертв громадян та організацій.

то й моя копія була б, мабуть, краще. А ще виписував журнал "Юний художник" і з задоволенням і цікавістю його читав; іноді й зараз його перечитую.

Під час війни батьки виміняли на мою картину трохи картоплі. Коли я повернувся з фронту, викупив її назад. Після війни вже не малював. Не мав часу. Треба було працювати.

Мабуть, тому, що колись малював, ніколи не мав проблем з кресленнями. Взагалі, у інженера має бути розвинена просторова уява.

Дуже добре, що в КПІ проходять мистецькі виставки, і люди, які займаються мистецтвом, можуть продемонструвати свої роботи, розкрити свої здібності. Приємно, коли раптом виявляється, що мій студент має талант до мистецтва – співає чи малює, тоді й ставиться до студента починаєш по-іншому, з більшою повагою. Хочу побажати всім студентам і співробітникам нашого політехнічного всеобщо розкривати свої таланти і долучатися до прекрасного світу мистецтва".

В.Ігнатович



Майбутнє створюємо зараз

Відоювання часу – праця майбутнього

Для чого робити те, в чому немає сенсу? Після епохи спотживання настає час напрямлення нових цінностей – відродження природи замість її використання. Людство дедалі частіше задумується над далікою перспективою. Головне питання, яке при цьому виникає, – що треба зробити сьогодні, щоб нащадки могли жити завтра? Про це йдеться у фіلمі.

Повітря

Ми не тільки дихаємо повітрям. Без кисню не поїде автомобіль, не працюватиме ТЕЦ. Та як довго повітря буде чистим? Про це мало хто думає. А прорівіти планету, як кімнату, не вдається...

Нафта у повсякденні

Ми їздимо у справах, мандруємо, щось перевозимо. І скрізь використовуємо пальне. Пальне отримують з нафти. Звідки вона береться? Як потрапляє до нас? І, головне, як позбутися цього бруду, що виникає при її використанні? Думаємо разом.

Врятуємо озоновий шар!

Руйнування озонового шару відбувається не один рік.

Якщо воно не припиниться, то наслідки відчують усі. Однак сьогодні ще є країни, які збільшують використання хімічних речовин, що руйнують озоновий шар. Що робити? Про це у фільмі.

Чорне море: смерть чи відродчка вироку?

Чи відомо вам, що Чорне море на 90% вимерло? На сьогодні воно одне із найбільш забруднених у світі. Як його врятувати? Ось головне питання фільму.

Про відходи та побутове сміття

Скільки коштує упаковка? Іноді її вартість в кілька разів більша від того, що знаходиться всередині. А що робити з нею після використання? Викинути? Спалити? Є ідея! Про них – у фільмі.

Дана підбірка фільмів

демонструється в Україні завдяки сприянню Програми ЄС TACIS «Підвищення інформованості населення з питань довкілля».

Фільми знаходяться в каталозі

<ftp://public.ntu-kpi.kiev.ua/pub/video>

Навчальна телестудія ВТЗН НТУУ «КПІ»

тел.: 241-76-76,

e-mail: inform@ntu-kpi.kiev.ua



ЗБИРАЄМО КОШТИ НА ГАММА-НІЖ

Уже кілька років медики та громадськість України намагаються знайти можливість придбати унікальний хірургічний інструмент – гамма-ніж.

За його допомогою можна виконувати нейрохірургічні втручання в най-недоступніших ділянках головного мозку без трепанації черепа, травмування тканин та тривалого реанімаційного періоду. Сьогодні у світі діє 255 таких апаратів. У 2005 році їх використовували при лікуванні понад 300 000 пацієнтів із пухлинами головного мозку.

Апарат, створений у Швейції Ларсом Лекселем, – єдина можливість успішно лікувати метастази головного мозку. В Україні такої допомоги потребують від 6 до 9 тис. пацієнтів, а серед них значний відсоток становлять діти. Вартість приладу – 5 млн євро (30 млн 365 тис. грн). Таких коштів набирають в країні ніяк не вдається, тому відкрито раунок

для добровільних пожертв громадян та організацій.

Нейрохірурги звернулися до медичної громадськості та всіх жителів України: якщо кожен мешканець виділить на цю справу 1 гривню або кожен працюючий – 10 гривень, то зібраної суми буде достатньо для купівлі гамма-ножа, що дозволить врятувати життя тисячам хворих. За словами ініціатора акції заступника директора Інституту нейрохірургії д.м.н. проф. Віталія Івановича Цимбалюка, якщо вдастся зібрати кошти на цей сучасний апарат, то українців лікуватимуть безоплатно за раунок лікування іноземців. Акція назвали на честь першої українки, прооперованої на чеському гамма-ножі, – 12-річної Тетяни Тютюнник з м. Івано-Франківська. Символом акції є дівчинка, яка тримає іграшкового медведика, що підкреслює великий відсоток дітей, які потребують допомоги.

Студенти, викладачі та співробітники кафедри автоматизації керування апаратом, – єдина можливість успішно лікувати метастази головного мозку. В Україні такої допомоги потребують від 6 до 9 тис. пацієнтів, а серед них значний відсоток становлять діти. Вартість приладу – 5 млн євро (30 млн 365 тис. грн). Таких коштів набирають в країні ніяк не вдається, тому відкрито раунок

«Київський політехнік»

газета Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.ВЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ГНАТОВИЧ

Редактор
Н.С.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН

Комп'ютерний набір
Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор
О.А.КЛІХЕВИЧ

РЕєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ «Атопол»,
м. Київ, пр. Московський, 9

Тираж 1500

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.